NORAKSTS

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A42790109
AA43-2151-13/9

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2013.gada 15.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Liniņa,
tiesneši I.Amona un V.Poķis,

piedaloties pieteicēja *A.T.* pārstāvim *K.F.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvim *R.V.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *A.T.* pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2009.gada 14.aprīļa lēmuma Nr.19.1/8427 atcelšanu daļā sakarā ar *A.T.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 1.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk arī – VID vai atbildētājs) Rīgas reģionālā iestāde no 2008.gada 11.septembra līdz 2008.gada 5.decembrim veica *A.T.* iedzīvotāju ienākuma nodokļa auditu par 2006. un 2007.gadu.

2008.gada 5.decembrī pieņemts lēmums Nr.4.2.10/51 par audita rezultātiem, saskaņā ar kuru *A.T.* uzlikts pienākums samaksāt Ls 264 149,59, no tiem: iedzīvotāju ienākuma nodokli (turpmāk – IIN) Ls 97 076, soda naudu Ls 145 614 un nokavējuma naudu Ls 21 459,59.

VID Rīgas reģionālās iestādes direktors 2009.gada 5.februārī pieņēma lēmumu Nr.1.3/4437 (turpmāk – sākotnējais lēmums), ar kuru lēmums par audita rezultātiem atstāts negrozīts.

Ar VID ģenerāldirektora 2009.gada 14.aprīļa lēmumu Nr.19.1/8427

(turpmāk – Lēmums) sākotnējais lēmums atcelts daļā par papildus aprēķināto nokavējuma naudu Ls 9,32, bet pārējā daļā atstāts negrozīts.

[2] 2009.gada 13.maijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *A.T.* (turpmāk arī – pieteicējs) pieteikums par Lēmuma atcelšanu daļā, ar kuru atstāts negrozīts sākotnējais lēmums.

Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[2.1] Pieteicējs atsaucas uz likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 19.punkta c) apakšpunktu (normas redakcijā, kas bija spēkā darījumu veikšanas brīdī) un paskaidro, ka nekustamā īpašuma atsavināšanas līgumi noslēgti 2006. un 2007.gadā, proti, vairāk kā 12 mēnešus pēc nekustamo īpašumu iegādes.

[2.2] Pieteicējs uzskata, ka, pamatojoties uz likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.panta 1.[1]daļu, darījumi ar nekustamo īpašumu nevar tikt uzskatīti par saimniecisko darbību, jo nav veiktas darbības, kas vērstas uz preču ražošanu, darbu izpildi, tirdzniecību vai pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību.

[2.3] Pieteicējam nav bijis nolūka veikt spekulatīvus darījumus. Nekustamā īpašuma sadalīšana vairākos nelielos zemes gabalos, kā arī vairāku secīgu atsavināšanas darījumu noslēgšana veikta ar mērķi atbilstoši tirgus tendencēm vienkāršot sava īpašuma pārdošanu.

[3] Administratīvā rajona tiesa ar 2010.gada 1.novembra spriedumu pieteikumu noraidīja.

Tiesa secināja, ka auditējamajā periodā pieteicējs ir sistemātiski veicis darījumus (2006.gadā – 78 darījumus, 2007.gadā – vienu darījumu), pārdodot no nekustamajiem īpašumiem „*/Nosaukums/*", „*/Nosaukums 2/*" un „*/Nosaukums 3/*" */pagasts/*, atdalītus zemesgabalus un to domājamās daļas, darījumu rezultātā gūstot ienākumus. Tiesa atzina, ka pieteicēja darbībās ar minētajiem nekustamajiem īpašumiem saskatāmas visas saimnieciskajai darbībai raksturīgās pazīmes. Līdz ar to iestāde pamatoti aprēķinājusi pieteicējam IIN par ienākumiem, kas gūti no minēto nekustamo īpašumu pārdošanas, nokavējuma naudu un soda naudu.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 1.novembra spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību.

[5] Administratīvā apgabaltiesa ar 2012.gada 7.februāra spriedumu daļēji apmierināja pieteikumu, atceļot Lēmumu daļā par nokavējuma naudu, kas aprēķināta par laiku no taksācijas perioda maksāšanas termiņa nākamās dienas līdz 2007.gada 10.decembrim. Pārējā daļā pieteikums noraidīts.

Par spriedumu daļā, kurā pieteikums noraidīts, pieteicējs iesniedza kasācijas sūdzību.

[6] Ar Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta (turpmāk

arī – Senāts) 2012.gada 16.novembra spriedumu Administratīvās apgabaltiesas 2012.gada 7.februāra spriedums atcelts daļā, kurā noraidīts pieteikums daļā par Lēmuma atcelšanu daļā par aprēķināto nokavējuma naudu (par taksācijas periodu pēc 2007.gada 10.decembra) un soda naudu (izņemot aprēķināto nokavējuma naudu un soda naudu sakarā ar ienākumiem no 2007.gada 4.decembrī pārdotā nekustamā īpašuma „*/Nosaukums 4/*”), un lieta šajā daļā nosūtīta jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai.

Spriedumā norādīts, ka attiecībā uz soda naudas un nokavējuma naudas maksāšanas pienākumu Senāts jau savā 2012.gada 4.jūnija spriedumā lietā Nr.SKA-28/2012 atzinis, ka izskatāmās lietas un tai līdzīgā situācijā nebūtu pamatoti sodīt privātpersonu par iedzīvotāju ienākuma nodokļa nemaksāšanu.

[7] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis apelācijas sūdzību uzturēja daļā, kurā lieta nodota jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai, atbildētāja pārstāvis apelācijas sūdzību minētajā daļā neatzina.

Motīvu daļa

[8] Ar spēkā stājušos Administratīvās apgabaltiesas 2012.gada 7.februāra spriedumu:

1) Lēmums atstāts negrozīts daļā par aprēķināto IIN, kā arī par aprēķināto nokavējuma naudu un soda naudu sakarā ar ienākumiem no 2007.gada 4.decembrī pārdotā nekustamā īpašuma „*/Nosaukums 4/*”;

2) Lēmums atcelts daļā, ar kuru aprēķināta nokavējuma naudu par taksācijas periodu līdz 2007.gada 10.decembrim.

Tādējādi pieteicēja apelācijas sūdzības un pieteikuma pamatotība pārbaudāma par pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru noraidīts pieteikums daļā par Lēmuma atcelšanu daļā par aprēķināto nokavējuma naudu (par taksācijas periodu pēc 2007.gada 10.decembra) un soda naudu (izņemot aprēķināto nokavējuma naudu un soda naudu sakarā ar ienākumiem no 2007.gada 4.decembrī pārdotā nekustamā īpašuma „*/Nosaukums 4/*”).

[9] Administratīvā apgabaltiesa, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, atzīst, ka apelācijas sūdzība minētajā daļā ir pamatota un pieteikums minētajā daļā ir apmierināms.

[10] Senāts ir atzinis, ka līdz pat 2007.gadam valsts ir izturējusies toleranti pret privātpersonu darījumiem ar nekustamajiem īpašumiem un atteikusies no iedzīvotāju ienākuma nodokļa iekasēšanas, balstoties uz samērā konsekventu un skaidru, bet, kā vēlāk izrādījies, kļūdainu likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 9.panta pirmās daļas 19.punkta „c” apakšpunkta interpretāciju. Tādēļ personām varēja rasties maldīgs priekšstats, ka vienīgais kritērijs, kad ienākums no nekustamā īpašuma pārdošanas apliekams ar nodokli, ir tā atsavināšana ātrāk

par 12 mēnešiem pēc iegūšanas īpašumā. Tajā pašā laikā Senāts ir uzsvēris, ka visas sabiedrības interesēs ir saņemt noteiktos nodokļus, tādēļ pat nepareiza valsts nostāja nodokļa piemērošanas jautājumā vēlāk (bet likumā noteiktajos termiņos) nevar liegt valstij nodokli tomēr iekasēt. Turpretim soda naudas un nokavējuma naudas aprēķināšana attiecīgo likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu sarežģītības un iestāžu pasivitātes dēļ šādā situācijā būtu nesamērīga. Tādēļ nebūtu pamatoti sodīt privātpersonu par iedzīvotāju ienākuma nodokļa nemaksāšanu (*sk. Senāta 2012.gada 4.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-28/2012 12.punktu*). Proti, šādos gadījumos privātpersonas ir atbrīvojamas no soda naudas un nokavējuma naudas (*sk. Senāta 2012.gada 2.augusta sprieduma lietā Nr.SKA-62/2012 8.–11.punktu, 2012.gada 5.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-444/2012 11.punktu*).

Minētie secinājumi ir attiecināmi uz pieteicēja nekustamā īpašuma pārdošanas darījumiem 2006.gadā.

Ievērojot minēto Senāta judikatūru, nav vērā ņemami atbildētāja argumenti par to, ka VID, aprēķinot soda naudu un nokavējuma naudu, nebija normatīvajos aktos noteikta rīcības brīvība atbrīvot no tās pieteicēju.

Tādējādi Lēmums daļā, ar kuru pieteicējam aprēķināta nokavējuma nauda (par taksācijas periodu pēc 2007.gada 10.decembra) un soda nauda (izņemot aprēķināto nokavējuma naudu un soda naudu sakarā ar ienākumiem no 2007.gada 4.decembrī pārdotā nekustamā īpašuma „*./Nosaukums 4/*") ir atceļams.

[11] Pirmās instances tiesas spriedums daļā, ar kuru noraidīts pieteikums par nokavējuma naudas atcelšanu par taksācijas periodu pēc 2007.gada 10.decembra un soda naudas atcelšanu (izņemot aprēķināto nokavējuma naudu un soda naudu sakarā ar ienākumiem no pārdotā nekustamā īpašuma „*./Nosaukums 4/*"), ir nepamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

apmierināt *A.T.* pieteikumu daļēji.

atcelt no tā pieņemšanas brīža Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2009.gada 14.aprīļa lēmumu Nr.19.1/8427 daļā, ar kuru aprēķināta nokavējuma nauda (par taksācijas periodu pēc 2007.gada 10.decembra) un soda nauda (izņemot aprēķināto nokavējuma naudu un soda naudu sakarā ar ienākumiem no 2007.gada 4.decembrī pārdotā nekustamā īpašuma „*./Nosaukums 4/*").

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot

kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja *(paraksts)* S.Liniņa

Tiesneši *(paraksts)* I.Amona

(paraksts) V.Poķis

NORAKSTS PAREIZS:
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese S.Liniņa
Rīgā, 2013.gada 15.martā